

най-послѣ се сгромолясва съ ужасъ въ сърдце и съзнание за сторени грѣхове, — съ проклятие на уста (робството).

Въпросътъ по раздѣлата на българското царство е доволно заплетенъ, но редица данни говорятъ, че турцитѣ заварватъ юго-източна България въ царството на Шишмана. Извѣстно е още, че Александъръ прѣживѣ това дѣление, а за дата на смъртта му се приема годината 1365. Възможно е, че дѣлътъ, който се е падналъ на синъ му Иванъ Асѣнъ, а именно Прѣславско, съ граници до подбалканскитѣ крѣпости, не е докосвалъ юго-източна България¹⁾. Впрочемъ, тоя Асѣнъ умира прѣди баща си, а дѣлътъ му се е падналъ на Шишмана (Вж. за Асѣновитѣ владѣния въ Cangius: *Hist. Bysantina duplici commentario illu-*

¹⁾ Въ четвроевангелието, писано въ 1353 год. по поръчка на Александъръ, днесъ собственост на Lord Curzon (Louche), въ една отъ картинитѣ му, заедно съ Шишманъ е изобразенъ и ⲓⲱⲁⲛⲁ ⲁⲥⲉⲛⲁ царъ синъ црѣвъ. За него се споменува и у съобщения на Раковски отъ Сливенеца Дукиади месемврийски надписъ, снетъ въ 1827 г. (О Асѣню първому, стр. 99), дѣто намѣрената въ Месемврия икона е била украсена отъ Александъръ и синъ му Ив. Асѣнъ. Това е по-срѣдственъ аргументъ, който би подкрѣпилъ твърдението, като това на Сырку, че поне подбалканската юго-източна България е принадлежала на тоя Асѣнъ. Тѣй или инакъ, той умира прѣди Александра и владѣнията му влѣзли въ тия на Шишманъ. Ср. R. Curzon, *Catalogue of materials for writing, early writings etc.*, London, 1849, p. 31—33. Интересно е, обаче, мнѣнието на Успенски (Ж. М. Нар. Пр., СХСІХ, стр. 5), какво подъ името Иванъ Асѣнъ трѣба да се разбира Иванъ Срацимиръ, или съ други думи, личностъ Иванъ Асѣнъ, като синъ на Ив. Александъръ, не е съществувала. Това е въпрочемъ само мнѣние. Вмѣсто Ив. Асѣнъ на Раковски (op. cit.), който се споменува въ надписа на иконата Св. Богородица, подарена отъ Иванъ Александъръ и сина му на месемврийската черква Нова Митрополия (1342 г.), Шкорпилови четатъ Михаилъ Асѣнъ (Мсб. т. 4, стр. 102—107). Михаилъ Асѣнъ е билъ най-стариятъ синъ на Ив. Александъръ, жененъ въ 1337 г. за дъщерята на Андроника и ще е ражданъ около 1322 г., защото въ прѣговоритѣ за брака той е билъ 15 годишенъ. Втори по възраст слѣдъ него е билъ Ив. Срацимиръ. Михаилъ Асѣнъ прѣзъ врѣмето на горния надписъ не само че е билъ прѣстонослѣдникъ, но и съвладѣтель съ баща си на българския тронъ. Ср. кукленския надписъ въ Псп., 1887, кн. 22 и 23; този надписъ е отъ 1337 г.; Михаилъ Асѣнъ за послѣденъ пжтъ се споменува въ 1355 г. на Търновския съборъ, а Ив. (?) Асѣнъ въ 1360 г. на втория търновски съборъ. (Ср. Иречекъ въ *Arch. für Slav. Philol.*, XIV, 260). Първиятъ е умрѣлъ бездѣтенъ.